

Specialebeskrivelse for ergoterapi indenfor Neurorehabilitering

Det ergoterapeutiske speciale indenfor neurorehabilitering retter sig mod undersøgelser, træning og rehabilitering af skader relateret til Centralnervesystemet efter 16-årsalderen, hvor sensomotorisk og kognitiv udvikling er etableret.

Målgruppen er personer, som er ramt af apopleksi, kranietraume eller andre traumer/ulykker, der påvirker det centrale og/eller perifere nervesystem. Derudover indeholder målgruppen tilgrænsende lidelser, f.eks. Parkinson sygdom og Dissemineret sklerose. Der er ingen øvre aldersgrænse i relation til målgruppen, men påvirkningen af hjernen må ikke være betinget af demenssygdomme.

Der har siden 1992 eksisteret en Landsfaglig Gruppe (LFG) af ergoterapeuter, der arbejdede med personer med erhvervet hjerneskade. Gruppen blev i 2006 omdannet til Fagligt netværk af ergoterapeuter (FNE) der arbejdede med træning/rehabilitering af personer med erhvervet hjerneskade. I 2012 blev den Fagligt Netværk Ergoterapi nedlagt og et nyt selskab grundlagt: Ergoterapifagligt Selskab Neurorehabilitering (EFS), der i 2019 har 724 medlemmer.

Der har været et stort fokus på specialet både sundhedsmæssigt og samfundsmæssigt. Dette ses gennem det antal publikationer, der er udkommet bl.a. på foranledning af Sundhedsstyrelsen:

- [Referenceprogram for Apopleksibehandling \(1994, der er revideret i 2010 og i 2013\)](#)
- [Hvidbog i rehabiliteringsbegrebet \(2004\)](#)
- [Forløbsprogram for rehabilitering af erhvervede hjerneskader \(2011\)](#)
- [MTV: Hjerneskaderehabilitering en medicinsk teknologivurdering \(2011\)](#)
- [Sundhedsstyrelsen National klinisk retningslinje for Fysioterapi og ergoterapi til voksne med nedsat funktionsevne som følge af erhvervet hjerneskade \(2014\)](#)
- [Socialstyrelsen. Rehabilitering af voksne med kompleks erhvervet hjerneskade- på det](#)

[mest specialiserede social- og specialundervisningsområde \(2016\)](#)

- [Socialstyrelsen. KOMPLEKS ERHVERVET HJERNESKADE-på det mest specialiserede social- og specialundervisning. \(2016\)](#)
- [Ergoterapeutisk viden, færdigheder og kompetencer i Neurorehabilitering \(2018\)](#)

I samtlige rapporter/referenceprogrammer beskrives nødvendigheden af både en ergoterapeutisk indsats og en tværfaglig koordineret indsats, og der anbefales desuden specialiserede indsatser.

Det har stor betydning for den hjerneskaderamte at komme til at fungere bedst muligt både i forhold til personlig omsorg, hjemlige gøremål, familie, arbejde, fritidsinteresser og sociale sammenhænge. Den specialiserede ergoterapeutiske indsats vil medvirke til at øge borgerens selvstændighed og har således stor betydning for, at den ramte kan optimere sin evne til at mestre dagliglivet og således bevare eller genskabe et værdigt liv med livskvalitet. Med baggrund heri vil den ergoterapeutiske indsats være medvirkende til en samfundsøkonomisk besparende på langt sigt.

Neurorehabilitering har mange internationale paralleller, bl.a. i Norge, Sverige, England, Tyskland, Schweiz, Australien, USA og Canada. Den fortsatte udvikling af undersøgelses- og behandlings-/rehabiliteringsmetoder tager udgangspunkt i evidensbaseret viden og praksiserfaringer.

Ergoterapi indenfor Neurorehabilitering

Ergoterapeuter kan arbejde i akutstadiet (fase I), i rehabiliteringsfasen (fase II) eller i forløbet efter udskrivelse, hvor rehabilitering/træning fortsætter i hjemme- og lokalmiljø (fase III). Ergoterapeuter leverer desuden indsatser i fase IV, som er gældende for resten af rehabiliteringsforløbet og som har fokus på roller og opgaver i familien, fritidsinteresser, sociale sammenhænge og arbejde.

Rehabilitering involver et tæt samspil mellem borger, pårørende og de sundhedsprofessionelle. Samspillet har fokus på vurdering, målsætning, planlægning og rehabilitering for overordnet at optimere den ramtes deltagelse i hverdagslivet. Med udgangspunkt i WHO's Internationale Classification of Function, Disability and Health er rehabilitering relateret til såvel den fysiske, psykiske som sociale funktionsevne på krop-, aktivitets- og deltagelsesniveau i tæt samspil med de personlige og omgivelsesmæssige faktorer.

Ergoterapi indenfor Neurorehabilitering på specialistniveau

Ergoterapeuter, der kan betegnes som specialister indenfor neurorehabilitering, er karakteriseret ved at have en omfattende viden om det ergoterapeutiske vidensområde, de ergoterapeutiske

arbejdsprocesser, specialiserede interventionsmetoder og rehabiliteringsprocesser samt omfattende neurologisk, psykologisk, neuropsykologisk og neuropædagogisk viden.

Ergoterapeuten kan selvstændigt kombinere disse vidensområder og tage udgangspunkt i den nyeste forsknings- og erfaringsbaserede viden indenfor ergoterapi og neurorehabilitering samt ovenfor beskrevne vidensområder.

Ergoterapeuten har bred teoretisk og praktisk erfaring indenfor området – herunder praksiserfaring med komplekse problemstillinger samt varierede rehabiliteringstiltag.

Ergoterapeuten kan således udrede og intervenere ift nedsatte sensomotoriske og kognitive funktioner og redegøre for, hvorledes disse påvirker aktivitet og deltagelse (daglige gøremål og opgaver i relation til hjem, familie, arbejde, transport, fritidsinteresser og sociale relationer).

Dette betyder eksempelvis, at

- Ergoterapeuten kan udrede og differentiere i komplekse årsagssammenhænge i forhold til borgerens nedsatte funktionsevne ved aktivitet og deltagelse enten via aktivitetsbaserede undersøgelser eller ved undersøgelser på kropsligt niveau.
- Kan undersøge og udrede og intervenere i forhold til komplekse aktivitetsproblematikker – eksempelvis arbejde og inklusion på arbejdsmarkedet eller inklusion i forhold til fritidsaktiviteter eller andre sociale sammenhæng.
- Ergoterapeuten kan anvende specialiserede træningsmetoder, -redskaber og strategier rettet mod de neurologiske og neuropsykologiske vanskeligheder i tilknytning til aktivitet og deltagelse. Udgangspunktet er borgerens daglige færdigheder, hverdag og trivsel.
- Ergoterapeuten kan basere sin rehabiliteringsindsats på borgerens præmisser og inddrage relevante aktiviteter af betydning for borgeren samt graduere den ergoterapeutiske intervention i forhold hertil.
- Ergoterapeuten kan vurdere og forestå hensigtsmæssige tilpasninger i relation til bolig-, arbejds- og fritidsforhold – herunder indretning af omgivelser og brug hjælpemidler samt ved tilrettelæggelse af aktivitetssituationer.
- Ergoterapeuten kan formidle neurofaglig viden (psykoedukation) til borgeren om hans eller hendes problemstillinger på en neuropædagogisk måde.
- Ergoterapeuten har omfattende viden om og kendskab til inddragelse af borgeren i rehabiliteringsprocessen – herunder viden om motivation og samspillet med personlige faktorer

- Ergoterapeuten har viden om og kan inddrage temaerne accept, nyorientering, mestring og om-identifikation i den ergoterapeutiske intervention.
- Ergoterapeuten kan udvikle, etablere og gennemføre tilbud til borgere og pårørende i ex netværksgrupper.
- Ergoterapeuten kan videndele vedrørende egen praksis og borgerens problemstilling på både praktisk og teoretisk niveau til borger, pårørende og samarbejdspartnere.
- Ergoterapeuten kan være rådgivende og superviserende overfor kolleger indenfor samme faggruppe eller andre faggrupper.
- Ergoterapeuten kan varetage vejledning af og mesterlære i relation til mindre erfarne kolleger.
- Ergoterapeuten kan indgå i undervisningsopgaver knyttet til egen praksis.
- Ergoterapeuten kan indgå i udvikling og implementering af eksempelvis kliniske retningslinjer, forløbsprogrammer og kvalitetsstandarder.
- Ergoterapeuten kan indgå i evaluering, revidering og kvalitetsudvikling på området.
- Ergoterapeuten kan indgå i udviklingsarbejde og have delopgaver i forskningsprojekter.
- Ergoterapeuten kan være konsulent omkring den enkelte borger og dennes pårørende og varetage rådgivning og supervision af kolleger og samarbejdspartnere i relation til borgeren.

Titel: Certificeret kliniker ergoterapeutisk neurorehabilitering
Specialist i ergoterapeutisk neurorehabilitering

Netværk og samarbejdsflader

- Specialet er faglig forandret i EFS Neurorehabilitering, som er et fagligt selskab under Ergoterapeutforeningen. Selskabet arbejder løbende på at fremme kvalitet og dokumentation indenfor specialet.

Eksterne netværk og samarbejdspartnere

- Vi har i flere år samarbejdet om kurser og arrangementer med Dansk Selskab for Neurologisk fysioterapi.
- EFS neurorehabilitering har samarbejde med EFS dysfagi, hvor vi planlægger fælles temadage.

- Desuden tæt samarbejde med andre faggrupper ex fysioterapeuter, læger, plejepersonale, psykologer, neuropsykologer, logopæder, pædagoger, socialrådgivere, lærere, afhængig af i hvilket regi rehabiliteringen foregår.

Relevante kurser og uddannelsesmuligheder ift specialet

Nationale

- A-One
- AMPS (Assessment of Motor and Process Skills)
- ESI (Evaluation of Social Interaction)
- Diplommoduler og efteruddannelse (generel ergoterapi, neuro-specifikke emner):
- Ergoterapeutuddannelserne i Danmark: Københavns professionshøjskole Metropol, Absalon - Næstved, UC Lillebælt - Odense, UC Syddanmark - Esbjerg, VIA UC - Holstebro og Århus, UC Nordjylland - Ålborg.
- Bobath (IBITAs hjemmeside)
- FOTT - Regionshospitalet Hammel Neurocenter, Glostrup/Hvidovre Hospital
- Guidet taktil interaktions terapi (Affolter)
- Center for Neurorehabilitering, Filadelfia, Regionshospitalet Hammel Neurocenter
- Neuropædagogisk efteruddannelse ved Dorthe Birkmose – Filadelfia
- ” Få øje på hjernen” ved Hjerneskerådgivningen, Odense
- Neuropædagogik 1 og 2
- Regionshospitalet Hammel Neurocenter, Bomi -center for rehabilitering og hjerneskade
- Den hollandske Apraksisguideline
- Regionshospitalet Hammel Neurocenter

Diverse neurofaglige kurser

- Regionshospitalet Hammel Neurocenter
- Center for Hjerneskade København
- Center for Neurorehabilitering, Filadelfia
- Bomi - center for rehabilitering og hjerneskade
- Seminarer.dk

Neurofaglige kurser f.eks.:

- Sansintegration, PANat Neurorehabilitering ved Birgitte Gammeltoft
- Neurorehabilitering ved Dorthe Birkmose
- EFS Neurorehabilitering – Ergoterapifagligt selskab for Neurorehabilitering: temadage og årsmøder samt regionale møder
- DSNr: Dansk selskab for neurorehabilitering - temadage/årsmøde
- DANS: Dansk neuropædagogisk selskab - temadage/årsmøde

- DSFA: Dansk selskab for Apopleksi – temadage/årsmøde
- CSV Brønderslev
- CSV Vejle
- Dansk Uddannelse inden for cervical dystoni og spasticitets behandling
- Danske fysioterapeuters Neurologisk selskab – samarbejde med EFS Neurorehabilitering.
- Lokale arbejdspladskurser, som udbyder pladser til eksterne kursusedtagere.
- Cognition og praksis ved Mogens Vedel Seniorrådgiver med speciale i Indsigt, Erkendelse og Accept
- EFS Dysfagi
- Birdhouse OPT

Internationale

- Bobathkurser (IBITAs hjemmeside)
- Affolter-Model – Schweiz (www.apwschweiz.ch)
- Brain Tree Training - Kit Malia, England
- Neurofaglige kurser – Terapizentrum Burgau

Grundlæggende litteratur til specialet

Se links side 1.